

36. A központi és helyi zsidó vezetés jellegéről és a zsidó hitközségek szerkezetéről a megszállás előtt lásd a 3. fejezetet.
37. A csaknem 18 000 vidéki zsidó közül megközelítőleg 16 000 maradt életben: a többséget Strasshofba vitték, mások a Kasztner-féle csoport tagjai voltak (lásd a 21. és 29. fejezetet).
38. A bendzini büntetőperben 1964. május 22-én hoztak ítéletet.
39. Elősegítette például, hogy Springmann Sámuel magyar szervezetekbe, köztük a KEOKH-ba épüljön be. Béla Vago: *The Intelligence Aspects of the Joel Brand Mission*. In: *YVS*, 10:119. o. Dán Dezső háború alatti tevékenységéről (Dán egyébként népbíró volt több háborús bűnös perében) lásd *A nagy per* c. kéziratát, a haifai egyetem Strochlitz Intézetének irattárában: H3 hy8-Arc. ML. 3.
40. Police of Israel. Bureau 06. Eichmann Trial Document 367. o.
41. *Beszámoló*, 5. o.
42. A zsidóellenes intézkedések bevezetése után a zsidókat már nem „magyar zsidóknak”, hanem „Magyarországon élő zsidóknak” tekintették. Ennek megfelelően 1944. április 27-én az újság nevét *Magyarországi Zsidók Lapjára* változtatták.
43. *A Magyar Zsidók Lapja*, 1944. március 30., 1. o.
44. Munkácsi, *i. m.*, 20–21. o.
45. Jóllehet a németek különleges utazási engedélyeket adtak ki, az ülésen csak néhány vidéki zsidó vezető vett részt, köztük a pécsi dr. Greiner József, a szombathelyi Wesel Imre, a kassai dr. Kolos Ákos, a győri dr. Unger Gyula, a székesfehérvári dr. Szegő Miklós, a nagyváradai dr. Meer Samu, a szolnoki dr. Mandel Sándor, a kolozsvári dr. Fischer József, a szegedi dr. Pap Róbert, a miskolci Feldmann Mór, a nagyváradai Leitner Sándor és a debreceni Ungár Jenő. *Uo.*, 21. o.
46. Munkácsi, *i. m.*, 21–22. o.
47. Leitner, *i. m.*, 12. o.
48. *Uo.*
49. *Uo.*, 14. o. Freudiger, Kahan és Leitner túléltek a Holocaustot. Freudiger Romániába szökött, Kahan és Leitner pedig bekerült a Kasztner-csoportba.
50. Freudiger, *i. m.*, 250. o.
51. Azokról a zsidókról van szó, akiket a megszállás első napjaiban letartóztattak és a kistarcsai táborba internáltak.
52. Az *Orthodox Zsidó Újság* kiadói április 6-án arról tájékoztatták az olvasókat, hogy rajtuk kívül álló okok miatt a lap többé nem jelenhet meg. *A Magyar Zsidók Lapja*, 1944. április 6., 8. o.
53. Munkácsi, *i. m.*, 28–33. o.
54. *Uo.*, 62. o.
55. Eppler Erzsébet vallomása, Dokumentációs Ügyosztály, Jewish Agency for Palestine, Bp., 3647. jegyzőkönyv, 1946. február 27. YIVO-levéltár, 768. akta.
56. *Uo.*
57. Munkácsi, *i. m.*, 82. o.
58. Eppler Erzsébet fent idézett vallomása.
59. Az osztály névleges vezetője Székely Dezső volt. Eppler Erzsébet vallomása. Lásd még a 26. fejezetet.
60. *Magyarországi Zsidók Lapja*, 1944. május 11., 4. o. A nyári hónapok folyamán rendkívül gyorsan nőtt a kikeresztelkedettek száma. (25. fejezet.)
61. Eppler Erzsébet fent idézett vallomása.
62. Munkácsi, *i. m.*, 35–36. o. További részleteket a szövetségről lásd a továbbiakban.